

Вдовиченко А.О., магістрант
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.
Житомирський державний технологічний університет

КОНЦЕПЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ІНЖИНІРИНГУ

В умовах глобальної економіки та менеджменту, розширення міжнародного співробітництва, розвитку інформаційних технологій і систем, зростання конкуренції у всіх сферах діяльності потрібні нові підходи до управління економічними процесами і ресурсним потенціалом підприємства з метою його ефективного функціонування. Процеси представляють собою сукупність видів діяльності для досягнень конкретних цілей: матеріально-технічне постачання, впровадження нових технологій, управління людськими ресурсами і т.д. Ресурсний потенціал включає в себе різні види матеріальних ресурсів (матеріальні, фінансові, науково-технічні, інвестиційні, інтелектуальні та ін.), які використовуються в бізнес-процесах підприємства. Потенціал - джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути використані для вирішення різних завдань, досягнення певних цілей, можливостей підприємства, суспільства, держави в окремих областях.

Управління економічними процесами і ресурсним потенціалом підприємства з метою отримання релевантної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень оперативного, тактичного і стратегічного характеру доцільно на основі використання інструментів бухгалтерського інжинірингу у вигляді системи похідних балансових звітів.

Насамперед бухгалтерський інжиніринг передбачає використання інноваційних та творчих підходів до покращення фінансового обліку. Його метою є удосконалення фінансового обліку як інформаційної технології, яка б використовувалась для прийняття управлінських рішень. В результаті застосування бухгалтерського інжинірингу має бути отримана абсолютно нова технологія обробки даних щодо діяльності підприємства.

Поняття «бухгалтерський інжиніринг» сформувалось на початку ХХІ ст. Саме тоді дане поняття почали як розуміти як окремий універсальний напрям побудови більш ефективної системи організації облікової служби на підприємстві. Можна стверджувати про те, що бухгалтерський інжиніринг уже існував ще до моменту створення всім нам відомої журнальної форми обліку.

На нашу думку, визначальною передумовою для поширення використання бухгалтерського інжинірингу стало знецінення комп'ютеризації облікових процедур, поява персональних комп'ютерів, різноманітних баз даних, покращення якості і збільшення швидкості роботи комп'ютерної техніки, поява спеціалізованого облікового програмного забезпечення та програмних додатків. Без технологічного процесу створення і розробка системи інжинірингового обліку була дуже важким, трудомістким і коштовним проектом. В ті часи тільки великі корпорації могли даний проект реалізувати, але ефект від його використання був незначний. Отже, швидкий розвиток інформаційно-комп'ютерних систем у сфері бухгалтерського обліку дозволив в той час займатись не тільки розробкою стандартних облікових процедур, а і приділити увагу створення абсолютно нових, альтернативних облікових систем.

«Батьком» використання системи похідних балансових звітів для управління ресурсами і організації контролю вважається Теодор Лімперг (1879-1961) - професор бухгалтерського обліку та аудиту Державного університету Амстердама. Т. Лімперг створив концепцію вартості, яка могла б застосовуватися в умовах ведення бізнесу в якості альтернативи панівним сучасним концепціям суб'єктивної вартості, яке б базувалось на індивідуальних перевагах і оцінках корисності. Він заснував свою концепцію вартості на понятті гіпотетичного вилучення. Вартість активів може бути визначена шляхом вирахування збитків підприємства в разі позбавлення його активів.

В наш час можна виділити два основних підходи до розуміння сутності бухгалтерського інжинірингу – це у вузькому та у широкому розумінні.

У вузькому розумінні бухгалтерський інжиніринг розглядається як система похідних балансових звітів, що використовується для забезпечення управління платоспроможністю, власністю, ризиками, резервною системою. Похідні балансові звіти можуть бути використані як основне джерело інформації для стратегічного обліку. Тобто у майбутньому, управлінський персонал підприємства може спрогнозувати діяльність організації наперед. Звужене розуміння бухгалтерського інжинірингу не бере до уваги деякі аспекти, такі як змістовне наповнення таких звітів, опис і обґрунтування методів і технік.

У широкому розумінні бухгалтерський інжиніринг – це концепція розробки і впровадження облікових інформаційних систем, що побудована на використанні структурованого плану рахунків, нових видів облікової архітектури (базова, коригуюча, інжинірингова й стратегічна, гіпотетична складові), агрегованих і дезагрегованих об'єктів. На нашу думку, саме такий підхід є найбільш доцільним при побудові стратегічно орієнтованої системи обліку. Так як саме цей підхід дозволяє на основі інжинірингових інструментів забезпечити оцінку об'єктів середовища підприємства.

Результатом роботи багатьох науковців є те, що в даний час використовується система похідних балансових звітів, які заперечують управління платоспроможністю, власністю, резервною системою, ризиками (нульові, органічні, актуарні, стратегічні, віртуальні, імунізаційні, хеджові, диференційовані, синергетичні та інші звіти, які складаються в ринкових, справедливих і інших цінах). Їх використання особливо ефективно при управлінні власністю, резервною системою, платоспроможністю, організацією контрольних функцій на базі визначення та використання чистих пасивів як дезагрегованого показника власності.